

Julijano SOKOLIĆ

Čo Krčani, ćemo će!?! – poziv Krčanima da se priključe *Otočkom vjesniku*

Dr. sc. Julijano SOKOLIĆ
Mije Mirkovića 6
HR – 51 550 Mali Lošinj
julijano.sokolic@ri.t-com.hr

Kad sam čuo da će se i Krčani pridružiti *Otočkom vjesniku*, zahvatilo me neko osobito veselje i radost jer će se ovim putem ostvariti, osim učvršćivanja dobrog i vječnog susjedstva, i mogućnost proširenja saznanja o nama, Cresanima i Lošinjanima, i obratno Krčanima, koje je toliko potrebno, dragocjeno, nezamjenjivo. I onda mi navrnuše brojna imena mnogih ljudi koji su dali svoj skromni, ali iznimno potreban doprinos da se naši otočani danas kao jučer štuju i poštuju i kako će i mogu zajedničkim snagama nastaviti u dugu, lijepu budućnost.

Počet ću ovaj zapis jednim sretnim, dobrim događajem kada je u travnju 1989. krenuo trajekt „Mate Balota“ iz Merga u Valbisku i mi smo se, predstavnici otočana Cresa i Lošinja, uskoro našli u Šepićima na odvojkju nove ceste od krčke magistrale prema Valbiski. Događalo se nešto sjajno, dirljivo, nesvakidašnje, jer je došlo vrijeme za otvaranje nove trajektne pruge iz Valbiske na Krku do Smokovca (Merga) na Cresu. Bit će to jedna nova pruga i veliko olakšanje kod putovanja naših ljudi prema Krku, Dalmaciji ili Zagrebu. I krenulo je. I postalo uobičajeno, svakodnevno da zaboravljamo koliko Cresana i Lošinjana nikad ne bi vidjelo Krk da nije ostvarena ova pomorska veza, kao ni Krčani Osorske otoke. I kako su nam se djeca lijepo zbližila da bi ukrižali obitelji, kako bi hodočašća bila lakša i češća, sportske i kulturne razmjene postale jednostavnije i mnogobrojnije.

Prisjećam se tako priča none Dumice Satalić iz Svetog Jakova kako je odlazila sušne i gladne 1917. godine do Merga i u razmjeni s ljudima s krčke strane prikupila nešto za mnogobrojnu obitelj putujući u jednom smjeru malo na magarcu, malo hodeć, pola dana, toliko i za natrag. I moj otac Aleksandar-Lišandro je s Nadalom Zorovićem u Drugome svjetskom ratu jedne noći prebačen čamcem do Merga i onda nastavio put do Nerezina, u sigurnost obiteljskog doma. To su bili ekstremni slučajevi, ali ljudi s Krka su pomagali naše ljude i to se ne smije zaboraviti.

Moramo znati da smo u vrijeme austrougarske uprave (Cres, Krk i Lošinj) sve do 1904. bili jedna administrativna jedinica. Još 1885. je Ivan Milčetić iz Dubašnice dolazio proučavati jezik Nerezina i Svetog Jakova. Godine 1897. iskrcao se u Malom Lošinju mladi učitelj Frane Katarinić iz Baške da bi preuzeo hrvatsku pučku školu u Nerezinama, gdje će voditi i posujilnicu, te se oženiti jednom Sokolićkom. Poslije je bio jedan od utemeljitelja turizma u svom rodnom kraju. Iz Dubašnice je stigao u Mali Lošinj učitelj Josip Antun Kraljić da bi 1903. otvorio ovdje prvu pučku školu na hrvatskom jeziku. Oženio se Marijijom Rade iz Malog Lošinja. Iz Punta je pedesetih godina prošloga stoljeća stigao do Malog Lošinja i prof. Rade Manzoni da bi tu osnovao obitelj i poslije poticao krčko-cresko-lošinjske kulturne i sportske susrete i razmjene. Obrnuto, svakako valja spomenuti prof. Josipa Capponija iz Malog Lošinja, jednog od utemeljitelja krčke gimnazije 1921. i izvrsnog organizatora jedriličarskog sporta u gradu Krku. Učiteljica Marija Kozulić iz Malog Lošinja radila je u Omišlju, dok je Valentin Žuklić iz Nerezina bio od 1933. do 1941. školski nadzornik za cijeli otok Krk. Mnogi su svećenici s Krka došli na cresko-lošinjski arhipelag, tek pojedini u obratnom smjeru, od velečasnih Mate Sutore i Franje Velčića do preuzvišenog biskupa Valtera Župana.

A i Branko Fučić, čudo od čovjeka, svojim je podrijetlom povezivao sva tri otoka – Cres, Lošinj i Krk, i bome ih propješačio i opisao... Jednog dana je don Ive Turčić pozvao Branka u Poljica, a Branko nas – Bernarda Balona, Rada Manzonija i mene, da mu pokaže novootkriveni glagoljski zapis i sve se okrenulo u blagdan koji je zaključen kod jednog dobrog domaćina u Bajčićima.

Sjećam se Iva Bogovića iz Njivica s kojim sam dijelio bakarske školske dana, pa Antona Bogovića s kojim sam putovao našim iseljenicima u New York; Ivica Lesice kojem su Cresani i Lošinjani rado svraćali u njegovu „Rivicu“ na proputovanju do svojih otoka, da spomenem samo neke sa zapadne strane otoka, pa je jasno da imamo o čemu razgovarati i pisati. A što reći za don Mihovila Prendivoja koji je nas rado, mene i moje prijatelje, dočekivao u župnom domu u Bogovićima, s kojim smo dijelili mnoga razmišljanja i ugodne razgovore.

Iz dobrinjskoga kraja rado se sjećam Josipa Crnčića dok smo zajednički dijelili otočnu sudbinu kao predsjednici ondašnjih Skupština općina Krk i Cres-Lošinj. Zalazio sam u samostan u Sv. Vid Dobrinjski dok je sestra Dobroslava bila tamo da bi došao do neobjavljenih stihova narodnog pjesnika Nike Pinčića iz Čunskog dok je boravio na Krku između dva svjetska rata. Iz Dobrinja je i Gordana Gržetić, koju još nisam upoznao uživo, od čijeg se pisanja i nasmijem i naplačem, jer razumijem poruke koje šalje, pa sam u naslov ovog malog pisma i stavio ono njeno *čo* i moje *če*, koji će nam pomoći da se još bolje razumijemo i više pišemo za *Otočki vjesnik* kako bi ispunio naše otočne domove dobrim vibracijama i ugodnim dojmovima, i korisnim informacijama, dakako. U Čižićima živi i radi dragi prijatelj, pisac brojnih knjiga posvećenih moru, Branko Turčić. Iz Polja je rodom bio Josip Pavačić, nekoć župnik u Beleju, koji je još 1913. pisao kako bi valjalo iskoristiti silnu pitku vodu Vranskog jezera. Toliko, prije nego krenem prema Vrbniku. A tamo sam kao doma, tako se i osjećam. Dok sam pomagao obnovu vinograda na Susku, upoznao sam Iva i Toneta Katunara i s njima se radovao napretku vinogradarstva i vinarstva na našim otocima, a tek smo na početku. Tone je dobio za nevjestu jednu Marušićku iz Malog Lošinja, još jednu lijepu međuotočnu vezu. Šteta što nema više njegove dobre žlahtine u malom podrumu u Malom Lošinju.

U Bašku sam rado zalazio dok me pozivao na čašicu razgovora Ivan-Nino Maričić komu je majka bila Jušta Guavdićeva (Zorović) iz Nerezina. Nedavno mi je njegov brat Berto poslao nekoliko divnih stihova posvećenih Osorščici i Nerezinama.

Iz Punta se rado sjećam Miloša Orlića koji je zaslužan što je krčka magistrala dobila onaj ravni dio između Malinske i Šepića, dok smo se svi

zajedno mučili kako uspostaviti novu trajektnu vezu za Cres. Iz istog mjesta je i Mario Bonifačić koji je mnogo pomogao na obnovi otočnih maslinjaka. Rado ću spomenuti i Puntara inženjera Bojana Karabaića koji godinama obnavlja ceste i rive na cresko-lošinjskom otočju u svom poduzeću GP Krk. Imam zapisano i da su Puntari gradili u nerezinskoj luci južni valobran 1897. godine, a Nerezinci su bili dioničari u Austro-hrvatskom parobrodarskom društvu iz Punta koje je svojim brodovima povezivalo Rijeku s Cresom, Krkom, Rabom i Lošinjem početkom prošlog stoljeća.

Ovo pismo sjećanja i zahvale završavam u gradu Krku gdje Željko Skomeršić obnavlja kroz svoje dragocjene modele čitavu jednu flotu brodograđevnog umijeća našeg otočnog naroda, a što je i prilika da se, barem na takav način, spasi od zaborava nešto što se zaboraviti ne smije. S obzirom na to da su otočani uvijek bili racionalni u svemu (zlobnici kažu škrti), tako je i ovo pismo došlo kraju, da bi Anton Vunić (vlasnik i urednik *Otočkog vjesnika*) mogao dati prostora i drugim perima! Ali morao sam ovo napisati, makar je to opet samo djelić sjećanja i osjećanja. Ondà, Boh – do drugog puta.

U Malom Lošinju 1. rujna 2008.